คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
กิจกรรม พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร
สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1.2 แผ่นแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก

- แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยมีแนวทางการพัฒนา ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer Smart Group และ Smart Enterprise และเสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กลไกหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั่นคือ การนำกระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วมการเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรซึ่งก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านเชิงธุรกิจและสังคม เพื่อการกระจายรายได้ พัฒนาช่องทางการตลาดและเครือข่าย รวมทั้งการบริหารจัดการกองทุน เกิดการกระจายรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมและการบริหารจัดการกลไกต่าง ๆ เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

ดังนั้น การดำเนินการเพื่อการพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง ส่งผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียม ทั้งเครือข่ายในสาขาอาชีพและเครือข่ายหลากหลายสาขาอาชีพด้านสหวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการเกษตร สนับสนุนให้เกิดผู้นำเกษตรกรที่มีความสามารถเข้ามามีบทบาทในเวทีของการบริหารงานเกษตรตั้งแต่ในระดับชุมชน สู่ระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ จนถึงในระดับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังว่าจะเกื้อหนุน ให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่ม องค์กรเกษตรกร เพื่อพัฒนาด้านการเกษตร ตลอดจนเศรษฐกิจฐานราก และสังคมเกษตรต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 ยกระดับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีศักยภาพ ให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น รวมถึงสนับสนุนการสร้างและใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหารในชุมชนสำหรับสร้างรายได้ หรือลดรายจ่ายให้ครัวเรือนและชุมชน

3.2 เสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็งสู่การเป็น Smart Group มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น นำไปสู่การเป็นต้นแบบขยายผลต่อไปได้

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- เป้าหมาย องค์กรเกษตรกร จำนวน 8 กลุ่ม ประกอบด้วย
  1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 2 กลุ่ม
  2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 4 กลุ่ม
  3. กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม
- สถานที่ดำเนินการ พื้นที่ในจังหวัดสระบุรี

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

5.1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ในรูปแบบการถ่ายทอดผ่านระบบออนไลน์ โดยมีเป้าหมายประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ส่วนกลาง ระดับเขต ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งวางแผนการขับเคลื่อนงานพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 พัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม (สมาชิกเข้าร่วมโครงการ 10 ราย) โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่ หรือเป็นกลุ่มมีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับปรับปรุง หรือปานกลาง ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาสู่ Smart Group รวมถึงการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการพื้นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่ม เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ Smart Group ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม สู่ Smart Group และวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้แก่สมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กลุ่มละ 10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 2 วัน โดยมีการประเมินศักยภาพกลุ่มตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ครั้งที่ 1) และมุ่งเน้นให้เกษตรกรหรือกลุ่มเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาสินค้าและบริการ การตลาด พื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการเบื้องต้น การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม

แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เป็นต้น รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนการดำเนินการกลุ่ม และจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มสู่ Smart Group

ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มฯ ที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการทุกคน ต้องดำเนินการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ตามเกณฑ์ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้ของเกษตรกร ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ด้วย (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้ว ให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน)

- จังหวัดรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ตามแบบ กสอ.1 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ ภายในเดือนธันวาคม 2565

2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ Smart Group

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเป้าหมาย เตรียมแผน/รายการจัดซื้อ เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต เช่น ปัจจัยการผลิต (เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช แกลบ มูลสัตว์ เป็นต้น) วัสดุสาธิต วัสดุการเกษตร (เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย อุปกรณ์ในการขยายพันธุ์ เป็นต้น) วัสดุงานบ้านงานครัว (เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง เป็นต้น) และปัจจัยอื่น ๆ โดยดำเนินการตามแผนความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้ต้องไม่ใช่การจัดซื้อครุภัณฑ์

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต และปัจจัยอื่น ๆ ตามความต้องการของกลุ่มภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาต่อไป

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

5.1.3 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม (สมาชิกเข้าร่วมโครงการ 10 ราย) โดยให้พิจารณาคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับดี มีผลงานเด่น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และความเหมาะสมของพื้นที่เป็นลำดับแรก หากไม่สามารถคัดเลือกกลุ่มฯ ตามคุณสมบัติดังกล่าวได้ ให้พิจารณากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีหรือปานกลาง ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการสู่การเป็นการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และพัฒนาสู่กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบต่อไป **โดยต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบ ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 มาก่อน** และดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และพัฒนาทักษะสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ด้วยแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้แก่สมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กลุ่มละ 10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 2 วัน โดยมีการประเมินศักยภาพกลุ่ม

ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ครั้งที่ 1) และมุ่งเน้นให้เกษตรกรหรือกลุ่มเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ทักษะการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรเพื่อการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น การบริหารจัดการด้านการผลิตหรือบริการ การจัดทำบัญชี การจัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า/บริการ การวิเคราะห์ธุรกิจแบบ SWOT การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เป็นต้น รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนการดำเนินการกลุ่ม และจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และพัฒนาเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบต่อไป

ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการทุกคนให้ดำเนินการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ตามเกณฑ์ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้ของเกษตรกร ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ด้วย (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้วให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน)

- จังหวัดรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ตามแบบ กสอ.2 – 1 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ ภายในเดือนธันวาคม 2565

2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเป้าหมาย เตรียมแผน/รายการจัดซื้อ เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต เช่น ปัจจัยการผลิต (เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช แกลบ มูลสัตว์ เป็นต้น) วัสดุสาธิต วัสดุการเกษตร (เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย อุปกรณ์ในการขยายพันธุ์ เป็นต้น) วัสดุงานบ้านงานครัว (เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง เป็นต้น) และปัจจัยอื่น ๆ โดยดำเนินการตามแผนความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้ต้องไม่ใช่การจัดซื้อครุภัณฑ์

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต และปัจจัยอื่น ๆ ตามความต้องการของกลุ่มภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาต่อไป

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

3) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างสมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กลุ่มละ 10 ราย) กับผู้ประกอบการเกษตรในด้านที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มฯ จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 1 วัน โดยมีเนื้อหา/ประเด็นเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามประเด็นในแผน IFPP และแผนกิจกรรมกลุ่มที่ได้วิเคราะห์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ข้อ 5.1.3 พัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบ ข้อย่อย 1) จัดกระบวนการเรียนรู้ฯ) เพื่อนำความรู้และทักษะมาปรับใช้ในการดำเนินการ รวมถึงการพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการของกลุ่มต่อไป

- อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ตามแบบ <u>กสอ.2 - 2</u> ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ ภายในวันที่ 1 สิงหาคม 2566

5.1.4 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 2 กลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินศักยภาพกลุ่มหลังเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) (ครั้งที่ 2) รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป (ผ่านระบบออนไลน์)

- อำเภอรายงานผลการประเมินหลังการพัฒนาตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) (ประเมินครั้งที่ 2) ตาม <u>แบบ กสอ.3</u> ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ ภายในวันที่ 15 สิงหาคม 2566

<u>การติดตาม กำกับ และรายงานผล</u> (กิจกรรม 5.1.2 - 5.1.4)

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการฯ พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด

3) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบ ติดตาม กำกับ และสนับสนุนในการดำเนินงานโครงการฯ

<u>หมายเหตุ</u>

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. อำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง https://rbm.doae.go.th ตาม <u>แบบ กสก.</u> ที่กำหนด เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สำหรับกิจกรรม อบรม/สัมมนา/จัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.2 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

5.2.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 10 ราย) โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับปรับปรุงหรือระดับปานกลาง ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group <u>ทั้งนี้ต้องเป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group ปีงบประมาณ 2562 – 2565</u> ซึ่งหลังจากการเข้าร่วมโครงการฯ ต้องมีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ โดยดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ดังนี้

1) จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group จำนวน 1 กลุ่ม (10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง (2 วัน)

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group และพัฒนาศักยภาพตามแผนฯ

สถานที่จัดเวทีถ่ายทอดความรู้

1) ที่ทำการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก

2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

4) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ

5) สถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้

2) การประเมินสถานการณ์และการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม

3) การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

4) การจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP)

5) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ

6) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

7) การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาสินค้าและบริการ การพัฒนาความรู้ของสมาชิก การจัดการเทคโนโลยี การจัดการทุนและทรัพยากร และการตลาด เป็นต้น

รูปแบบเวทีถ่ายทอดความรู้ : เช่น การบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ : เช่น บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map) เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP) และแบบประเมินการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) ติดต่อประสานวิทยากร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

3) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ด้วย (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้วให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน และในกรณีที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่มีพื้นที่การเกษตร ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินตนเองด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่

หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer (กรณีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ ให้เกษตรกรทำการประเมินตนเองด้วย แต่ไม่ต้องบันทึกลงระบบฐานข้อมูล)

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่รวบรวมเก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร การประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน การจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP) และการจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

4) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group

5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันเตรียมแผน/รายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต (เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น) เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป (เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง เครื่องชั่ง บรรจุภัณฑ์ และสติ๊กเกอร์ เป็นต้น) สำหรับดำเนินกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ในข้อ 4)

6) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ ดำเนินการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ตามแผน ฯ

<u>**ผลที่เกิดขึ้น (Output)**</u>

1) มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

2) มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

3) มีแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group เช่น แผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP) เป็นต้น

4) มีแผน/รายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป สำหรับดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group

5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม สู่ Smart Group

<u>**การกำกับ ติดตาม และรายงานผล**</u>

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงานแก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) **จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ** ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) **อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.1 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ <u>ตามแบบ กมบ.SG 1</u> ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ<u>ภายในเดือนธันวาคม 2565</u>** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group จำนวน 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ : สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ตามแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ของกลุ่ม ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.1 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดจำแนกหมวดหมู่ของปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูปที่จำเป็น สำหรับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group และคำนวณงบประมาณให้เพียงพอกับรายการสิ่งของที่ต้องการจัดซื้อ

2) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป ตามแผน/รายการจัดซื้อที่ได้จากการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ต้องไม่ใช่การจัดซื้อครุภัณฑ์

3) สำนักงานเกษตรอำเภอ นัดหมายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และทำการส่งมอบปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูปที่จำเป็น สำหรับดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม

4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ตามแผนที่วางไว้

ขั้นตอนหลังการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.1 ข้อ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group ให้สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ ดังนี้

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (หลังการเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ กสก. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ปี 2566

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

1) มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ

2) มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการฯ

3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group

<u>การกำกับ ติดตาม และรายงานผล</u>

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตาม การ สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) **จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ** ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) **อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.1 ข้อ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group** พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จำนวน 1 ชุด **<u>ตามแบบ กมบ.SG 2</u> ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ<u>ภายในเดือนพฤษภาคม2566</u>** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

2.3) **อำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง https://rbm.doae.go.th ตาม แบบ กสก** (<u>กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร</u>) **ภายในเดือนกรกฎาคม 2566**

5.2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 10 ราย) โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับดีและเป็นต้นแบบของจังหวัด ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นเป็นลำดับแรก หากไม่สามารถคัดเลือกกลุ่มฯ ตามคุณสมบัติดังกล่าวได้ ให้พิจารณากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีหรือปานกลาง ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และพัฒนาสู่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้นแบบต่อไป ซึ่งหลังจากการเข้าร่วมโครงการต้องมีผลการประเมินศักยภาพกลุ่ม เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ โดยดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ดังนี้

1) สัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ในรูปแบบการถ่ายทอดผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 1 ครั้ง ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและเคหกิจเกษตรระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต ส่วนกลาง วิทยากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 260 คน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กับเจ้าหน้าที่และผู้แทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) จัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น จำนวน 1 กลุ่ม (10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง (2 วัน)

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร ประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนธุรกิจให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

สถานที่จัดอบรม

1) ที่ทำการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก
2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
4) สถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

1) การบริหารจัดการธุรกิจเกษตร
2) การประเมินสถานการณ์และการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม
3) การจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP)
4) การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร
5) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
6) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
7) การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนาสินค้าและบริการ การพัฒนาความรู้ของสมาชิก การจัดการเทคโนโลยี การจัดการทุนและทรัพยากร และการตลาด เป็นต้น

รูปแบบการจัดอบรม : เช่น การบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้จัดอบรมฯ : เช่น สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map) เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP) และแบบประเมินการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) ติดต่อประสานวิทยากร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

3) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้วให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน และในกรณีที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่มีพื้นที่การเกษตรไม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินตนเอง ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer (กรณีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ ให้เกษตรกรทำการประเมินตนเองด้วย แต่ไม่ต้องบันทึกลงระบบฐานข้อมูล)

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า/บริการ การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรการทำแบรนด์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านการตลาดและการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า โอกาสและการเข้าถึงแหล่งทุน การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม และการเชื่อมโยงการจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (GFPP) สู่การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร ที่มุ่งเน้นให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

4) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนธุรกิจเกษตรของกลุ่มฯ

5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันเตรียมแผน/รายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต (เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น) เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป (เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง เครื่องชั่ง บรรจุภัณฑ์ และสติ๊กเกอร์ เป็นต้น) และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ฯลฯ สำหรับสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ที่สอดคล้องกับแผนธุรกิจเกษตรของกลุ่มฯ ในข้อ 4)

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

1) มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

2) มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

3) มีแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น เช่น แผนธุรกิจเกษตรกรของกลุ่ม เป็นต้น

4) มีแผน/รายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ เพื่อดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ

5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงานแก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) **จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ** ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) **อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.2 ข้อ 2) จัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแบบ กมบ.ABiz 1 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบภายในเดือนธันวาคม 2566** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ จำนวน 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ : สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนธุรกิจเกษตรของกลุ่ม ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.2 ข้อ 2) อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดจำแนกหมวดหมู่ของปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ที่จำเป็น สำหรับการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ และคำนวณงบประมาณให้เพียงพอกับรายการสิ่งของที่ต้องการจัดซื้อ

2) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป และค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ที่จำเป็นตามแผน/รายการจัดซื้อที่ได้จากการจัดอบรมฯ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ต้องไม่ใช่การจัดซื้อครุภัณฑ์

3) สำนักงานเกษตรอำเภอ นัดหมายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และทำการส่งมอบปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการแปรรูป บรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ ที่จำเป็น สำหรับดำเนินกิจกรรมในการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม

4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินกิจกรรมในการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนธุรกิจที่วางไว้

ขั้นตอนหลังการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.2 ข้อ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (หลังการเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ กสก. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ปี 2566

<u>ผลที่เกิดขึ้น (Output)</u>

1) มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ

2) มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการฯ

3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ

<u>การกำกับ ติดตาม และรายงานผล</u>

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตาม การ สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) **จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ** ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) **อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.2 ข้อ 3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ** พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จำนวน 1 ชุด **<u>ตามแบบ กมบ.ABiz 2</u> ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ <u>ภายในเดือนพฤษภาคม 2566</u>** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

4) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม (10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง (1 วัน)

<u>วัตถุประสงค์</u> : เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินธุรกิจเกษตรและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ กับผู้ประกอบการเกษตร

<u>องค์ความรู้ที่จำเป็น</u> เช่น

1) จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
2) ทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้
3) การจัดกระบวนแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
5) การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย

<u>ขั้นเตรียมการ</u>

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) ติดต่อประสานงานวิทยากร ผู้ประกอบการเกษตร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

<u>ขั้นตอนการดำเนินงาน</u>

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร

<u>ผลที่เกิดขึ้น</u> (Output)

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินธุรกิจเกษตร และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ กับผู้ประกอบการเกษตร และนำความรู้และทักษะที่ได้รับมาปรับใช้ในการพัฒนากลุ่ม

<u>การกำกับ ติดตาม และรายงานผล</u>

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) **จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ** ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) **อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.2.2 ข้อ 4) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร** พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จำนวน 1 ชุด **<u>ตามแบบ กมบ.ABiz 3</u> ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ<u>ภายในเดือนสิงหาคม2566</u>** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

2.3) **อำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง https://rbm.doae.go.th ตาม แบบ กสก** (<u>กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร</u>) **ภายในเดือนสิงหาคม 2566**

5) จัดทำเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดทำเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น จำนวน 1 เรื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

<u>หมายเหตุ</u> ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมในพื้นที่ได้ เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

5.3.1 เสริมสร้างและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

5.3.1.1 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 อำเภอๆ ละ 1 กลุ่ม ๆ ละไม่น้อยกว่า 15 ราย รวม 30 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร *ก่อน* เข้าร่วมโครงการ (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) พร้อมทั้งกำหนดแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับกลุ่มยุวเกษตรกร ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และแจ้งแผนปฏิบัติงานให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรและมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เน้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หัวข้อการเรียนรู้เป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่กลุ่มยุวเกษตรกรยังขาด การฝึกทักษะด้านการเกษตรขั้นพื้นฐาน และครอบคลุมด้านการพัฒนากระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่

- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การบริหารทุนและทรัพยากร
- การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
- กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ
- สาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตาม<u>แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)</u> และรายงานสรุปผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร จำนวน 2 อำเภอ ๆ ละ 1 กลุ่ม รวม 2 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกรจากเป้าหมายของกิจกรรมข้อ 1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม สนับสนุนวัสดุหรือปัจจัยการผลิตเพื่อการพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย จัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมที่จะฝึกปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกร ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร เช่น ด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร การพัฒนาผลงาน/กิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานสรุปผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

3) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกรและประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร *หลัง* เข้าร่วมโครงการ (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรและผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (https://ffgdev.doae.go.th)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมิน และแบบฟอร์มการประเมินที่หน้าเว็บไซต์ https://ffgdev.doae.go.th

4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) (กิจกรรมข้อ 1) และข้อ 2)) ตามแบบฟอร์มการรายงานที่กำหนด ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด **ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2566**

5) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในปีต่อไป

5.3.1.2 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานยุวเกษตรกร

1) จัดงานวันยุวเกษตรกรโลก

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมงานวันยุวเกษตรกรโลก (Global 4-H Day) จำนวน 1 ครั้ง เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของยุวเกษตรกร ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของยุวเกษตรกร ผ่านนิทรรศการแสดงผลงาน และมีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองวันยุวเกษตรกรโลก (Global 4-H Day) พร้อมกับประเทศที่มีการดำเนินงาน 4-H ทั่วโลก ในวันที่ 1 พฤศจิกายน ของทุกปี

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.3.2 การแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรระหว่างประเทศ

5.3.2.1 เตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC) จำนวน 10 ราย ระยะเวลา 90 วัน

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC) เพื่อให้ผู้นำเยาวชนเกษตรพัฒนาทักษะอาชีพด้วยการฝึกปฏิบัติงานจริงในฟาร์มเกษตรกรญี่ปุ่นและนำความรู้และประสบการณ์มาปรับใช้พัฒนาอาชีพของตนเองและเผยแพร่สู่ชุมชนได้ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเกษตรกรของทั้งสองประเทศ ระยะเวลาการฝึกอบรม เป็นเวลา 11 เดือน ผู้สำเร็จการฝึกอบรมจะมีประสบการณ์โลกทัศน์กว้างไกล รับทราบสถานการณ์การเกษตรในต่างประเทศ มีทักษะในการบริหารจัดการและการทำงานในฟาร์ม โดยกำหนดขั้นตอนกระบวนการ ดังนี้

(1) การคัดเลือกเยาวชนเกษตรกรไทย ผ่านการรับสมัครตั้งแต่ในระดับพื้นที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัดตรวจสอบคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรประกาศ เพื่อส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ดูแลรับผิดชอบ พิจารณาคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์ แล้วแจ้งรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกระดับเขตให้กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อตรวจสอบและรวบรวมรายชื่อส่งให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการบริหารโครงการฯ พร้อมด้วยสำนักการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะดำเนินการสอบคัดเลือกผู้ผ่านการคัดเลือกจากหน่วยงานอีกครั้งเพื่อคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรมพื้นฐานฯ ณ ศูนย์ส่งเสริมเยาวชนเกษตร จังหวัดกาญจนบุรี

(2) การฝึกอบรมพื้นฐานโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรกรไทยในปะเทศญี่ปุ่น ณ ศูนย์ส่งเสริมเยาวชนเกษตรอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี มีการฝึกอบรมด้านวิชาการการเกษตร การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร รวมทั้งภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแก่ผู้เข้าอบรม

(3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการสอบคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมพื้นฐานฯ เพื่อเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น

(4) ประชุมประจำปีระหว่างสภาแลกเปลี่ยนทางการเกษตรประเทศญี่ปุ่น (JAEC) กับประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการ

(5) ดำเนินงานติดตามนิเทศงานเยาวชนเกษตรที่ได้รับคัดเลือกให้ไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.3.2.2 แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรและผู้นำยุวเกษตรกรกับเกาหลีใต้

5.3.2.3 แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรไทยกับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบูจิ ประเทศญี่ปุ่น

5.3.2.4 ฝึกอบรมเตรียมความพร้อมยุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น (โครงการแลกเปลี่ยนโคอิบูจิ)

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.4 การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน

5.4.1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน

1) สัมมนาการขับเคลื่อนงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดสัมมนาการขับเคลื่อนงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน ในรูปแบบการถ่ายทอดผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 1 ครั้ง ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและเคหกิจเกษตรระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต ส่วนกลาง วิทยากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 410 คน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารให้กับเจ้าหน้าที่และผู้แทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งวางแผนการขับเคลื่อนงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนและงานพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4.2 ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 10 ราย) โดยเป็นกลุ่ม**<u>ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนมาก่อน</u>** และมีความพร้อมตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ ดังนี้

<u>หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ (โดยพิจารณาจากข้อใดข้อหนึ่ง)</u>

1) เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร

2) เป็นพื้นที่ที่มีค่าข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด ดังนี้

2.1) ด้านสุขภาพดี

2.2) ด้านสภาพแวดล้อม

2.3) การมีงานทำและรายได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 ยังไม่ได้ประกาศใช้ ให้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่มีค่าข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ไปพลางก่อน

3) เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร (กรณีที่พื้นที่ดำเนินงานโครงการฯ ไม่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้รวมกลุ่มสตรีในภาคการเกษตรในพื้นที่ แล้วจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยให้ดำเนินการตามคู่มือจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พ.ศ. 2557 และระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564)

4) เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ดังนี้

1) จัดเวทีถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน จำนวน 1 กลุ่ม (10 ราย) จำนวน 1 ครั้ง (2 วัน)

<u>วัตถุประสงค์</u> : เพื่อถ่ายทอดความรู้การสร้างความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน ประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน จัดทำแผนและพัฒนาทักษะการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

<u>สถานที่จัดเวทีถ่ายทอดความรู้</u>

1) ที่ทำการกลุ่มเป้าหมายที่ทำการคัดเลือก

2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

4) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ

5) สถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

<u>องค์ความรู้ที่จำเป็น</u> เช่น

1) การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร

2) การประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร

3) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

4) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้

5) การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตร

6) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

7) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ

8) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

9) ความรู้ด้านการเกษตร เช่น การผลิตและขยายพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น

10) ความรู้ด้านเคหกิจเกษตร เช่น การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ การถนอมและแปรรูปอาหารเพื่อบริโภคและเพิ่มรายได้ การจัดการบ้านเรือนและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพ และการจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ เป็นต้น

ทั้งนี้ ขอให้พิจารณาวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร เช่น การผลิตและขยายพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น จากศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ ในพื้นที่เป็นลำดับแรก

รูปแบบการเวทีถ่ายทอดความรู้ : เช่น การบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ : เช่น บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map) แผนที่อาหารชุมชน ปฏิทินอาหาร เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แผนการผลิตรายบุคคลและกลุ่ม (IFPP) แบบประเมินการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) ติดต่อประสานวิทยากร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

3) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้วให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน และในกรณีที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่มีพื้นที่การเกษตรไม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินตนเอง ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer (กรณีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ ให้เกษตรกรทำการประเมินตนเองด้วย แต่ไม่ต้องบันทึกลงระบบฐานข้อมูล)

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่รวบรวมเก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ จัดเวทีถ่ายทอดความรู้โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน การประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน การทำแผนที่อาหารชุมชน การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล/กลุ่ม (IFPP/GFPP) และการจัดทำแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

4) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) ด้วยแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ นำผลที่ได้จากข้อที่ 4) มาวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน โดยร่วมกันจัดทำแผนที่อาหารของชุมชน และจัดทำแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

6) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันวางแผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ให้สอดคล้องกับแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ฯ ของกลุ่ม ในข้อ 5)

7) รับสมัครและคัดเลือกครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพจากผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ อย่างน้อย จำนวน 3 ครัวเรือน จากคุณสมบัติ ดังนี้

- มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมเป็นครัวเรือนต้นแบบ
- มีความสามารถในการผลิตอาหารบริโภคในครัวเรือนได้ตลอดปี
- สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้
- มีการจัดการบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพการเกษตรที่ดี

8) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ ดำเนินการพัฒนาทักษะการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและด้านเคหกิจเกษตร เช่น การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ การขยายพันธุ์พืช/สัตว์ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์ การถนอมอาหารและการแปรรูปเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน เป็นต้น

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

1) มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

2) มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

3) มีผลการประเมินความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

4) มีแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ได้แก่ แผนการผลิตรายบุคคล แผนการผลิตของกลุ่ม (แปลงรวม) และภาพแผนที่อาหารชุมชน

5) มีแผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

6) มีรายชื่อครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ

7) มีทักษะในการดำเนินกิจกรรมสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

การกำกับ ติดตาม และรายงานผล

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงานแก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) **จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ** ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) **รายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.2 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ ตามแบบ คมค.1 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบภายในเดือนมกราคม 2566** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน จังหวัดละ 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ : สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ตามแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ฯ ของกลุ่ม ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.2 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ

รูปแบบการสร้างแหล่งอาหาร

- แปลงรายบุคคล : ดำเนินการในบริเวณพื้นที่บ้านของผู้เข้าร่วมโครงการฯ

- แปลงรวม : ดำเนินการในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน หรือพื้นที่ของโรงเรียน หรือพื้นที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์จากเจ้าของที่ดิน หรือพื้นที่ตามที่ระบุไว้ในแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

1) การปลูกผักปลอดสารพิษ
2) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี
3) กระบวนการผลิตอาหารปลอดภัย
4) การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ
5) การถนอมและแปรรูปอาหาร
6) การขยายพันธุ์พืช และการเก็บเมล็ดพันธุ์
7) การดำเนินงานกองทุนเพื่อการเกษตร
8) การถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตร

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดจำแนกหมวดหมู่ของปัจจัยการผลิต/อุปกรณ์ที่จำเป็นในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน และคำนวณงบประมาณให้เพียงพอกับรายการสิ่งของที่ต้องการจัดซื้อ

ทั้งนี้ ได้บูรณาการความร่วมมือกับกองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร **โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้าน** เช่น ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง พริก มะเขือเปราะ กระเจี๊ยบเขียว ถั่วพลู และถั่วฝักยาว เป็นต้น **ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ**

2. สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุการเกษตร และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ตามแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน (แผนรายบุคคลและแผนแปลงรวม) ที่ได้จากการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ต้องไม่ใช่การจัดซื้อครุภัณฑ์

3. สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร และการบริหารจัดการแหล่งอาหารที่เกิดขึ้นให้มีการหมุนเวียนและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1) การนำผลผลิตที่ได้จากแหล่งอาหารมาแบ่งปัน/แลกเปลี่ยนภายในชุมชน

2) การจัดเลี้ยงอาหารให้แก่เยาวชน หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

3) การนำผลผลิตที่เหลือมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า เพื่อสร้างรายได้ในครอบครัว/ชุมชน

4) ทำการเก็บสำรองอาหาร/เมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์/พันธุ์สัตว์ไว้ใช้ในครัวเรือนและชุมชน

5) จัดตั้งกองทุนความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชนให้มีการหมุนเวียนและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง

4. สำนักงานเกษตรอำเภอ นัดหมายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และทำการส่งมอบปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุการเกษตร และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม

5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการสร้างแหล่งอาหารในรูปแบบแปลงรายบุคคลและแปลงรวม ตามแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารที่วางไว้

6. สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันขยายผลการสร้างความมั่นคงด้านอาหารไปยังชุนชนในพื้นที่ใกล้เคียง **อย่างน้อย 3 ครัวเรือน (ไม่ซ้ำกับครัวเรือนต้นแบบ)** โดยให้ครัวเรือนต้นแบบฯ ที่ได้รับการคัดเลือกในการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.2 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในชุมชนและผู้ที่สนใจ

ขั้นตอนหลังการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.2 ข้อ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer

2. ให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (หลังการเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่รวบรวมเก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3. ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร(หลังเข้าร่วมโครงการฯ) ด้วยแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน และเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์ม ฯ เพื่อแนบสำเนาในภาคผนวกของแบบ คมค. 2 ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนมกราคม 2566

4. ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ กสก. (กิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน) ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ปี 2566

<u>ผลที่เกิดขึ้น (Output)</u>

1. มีแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชนในรูปแบบแปลงรายบุคคลและแปลงรวม

2. มีแผนการจัดเลี้ยงอาหารแก่เยาวชน หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

3. มีกองทุนความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน รูปแบบต่างๆ ได้แก่ กองทุนเมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์กองทุนแม่พันธุ์ไก่ไข่ และกองทุนออมทรัพย์เพื่อซื้อปัจจัยการผลิต เป็นต้น

4. เกิดการกระจายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์อาหารคุณภาพออกภายในชุมชน

5. มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ

6. มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการฯ

7. มีผลการประเมินความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน หลังเข้าร่วมโครงการฯ

8. มีครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ อย่างน้อย 3 ครัวเรือน และครัวเรือนขยายผล อย่างน้อย 3 ครัวเรือน

<u>**การกำกับ ติดตาม และรายงานผล**</u>

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานสร้างแหล่งอาหาร การใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร การบริหารจัดการแหล่งอาหารที่เกิดขึ้น แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.2 ข้อ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จำนวน 1 ชุด <u>**ตามแบบ คมค.2**</u> **ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ<u>ภายในเดือนมกราคม 2566</u>** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

2.3) อำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง https://rbm.doae.go.th ตาม แบบ กสก (<u>กิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน</u>) **ภายในเดือนกรกฎาคม 2566**

5.4.3 ส่งเสริมการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน (อำเภอหนองแซง)

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือก<u>**กลุ่มแม่บ้านเกษตกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงทางด้านอาหารในระดับชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**</u> จังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 15 ราย) และดำเนินการส่งเสริมการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน ดังนี้

1) จัดเวทีถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงทางด้านอาหารในระดับ

ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ในพื้นที่ อำเภอหนองแซง จำนวน 1 กลุ่ม (กลุ่มละ 15 ราย) จำนวน 1 ครั้ง (ครั้งละ 2 วัน)

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน

สถานที่จัดเวทีถ่ายทอดความรู้

1) ที่ทำการกลุ่มเป้าหมายที่ทำการคัดเลือก

2) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่

3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

4) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ

5) สถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

องค์ความรู้ที่จำเป็น เช่น

1) การบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้

2) การประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร

3) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

4) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้

5) การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตร

6) การประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer

7) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล/รายกลุ่ม (IFPP/GFPP)

8) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ

9) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

10) ความรู้ด้านการเกษตร เช่น การวางแผนการผลิตพืช การผลิตและขยายพันธุ์พืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น

11) ความรู้ด้านเคหกิจเกษตร เช่น การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ การถนอมและแปรรูปอาหารเพื่อบริโภคและเพิ่มรายได้ การจัดการบ้านเรือนและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพ และการจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ เป็นต้น

รูปแบบการเวทีถ่ายทอดความรู้ : เช่น การบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการฯ : เช่น บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map) แผนที่อาหารชุมชน ปฏิทินอาหาร เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แผนการผลิตรายบุคคลและกลุ่ม (IFPP) แบบประเมินการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) ติดต่อประสานวิทยากร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ ในการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

<u>ทั้งนี้</u> ขอให้**<u>บูรณาการความร่วมมือ</u>**ด้านวิชาการ เทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และวิทยากร จาก**<u>ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ โดยค่าใช้จ่ายของวิทยากรให้เบิกจ่ายจากสำนักงานเกษตรจังหวัด และเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร</u>**

<u>ขั้นตอนการดำเนินงาน</u>

1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินตนเอง ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer (กรณีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ ให้เกษตรกรทำการประเมินตนเองด้วย แต่ไม่ต้องบันทึกลงระบบฐานข้อมูล)

2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่รวบรวมเก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ จัดเวทีถ่ายทอดความรู้โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ การประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน การทำปฏิทินการผลิตพืชอาหารของชุมชน การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล/กลุ่ม (IFPP/GFPP) และการจัดทำแผนการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน

4) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ) <u>ด้วยแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน</u> และให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ นำผลที่ได้จากข้อที่ 4) มาวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน โดยร่วมกันจัดทำปฏิทินการผลิตพืชอาหารของชุมชน และจัดทำแผนการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน **โดยมุ่งเน้นให้มีการผลิตอาหารเพื่อสร้างรายได้ และการผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ในชุมชน**

6) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันวางแผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน ให้สอดคล้องกับแผนของกลุ่มฯ ในข้อ 5)

7) รับสมัครและคัดเลือกครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพจากผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ อย่างน้อย จำนวน 5 ครัวเรือน จากคุณสมบัติ ดังนี้

- มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมเป็นครัวเรือนต้นแบบ
- มีความสามารถในการผลิตอาหารบริโภคในครัวเรือนได้ตลอดปี
- สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้
- มีการจัดการบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพการเกษตรที่ดี

8) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ ดำเนินการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพ ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและด้านเคหกิจเกษตร เช่น การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การคัด ตัดแต่ง บรรจุผลผลิตทางการเกษตร การผลิตและขยายพันธุ์พืช และการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

<u>ผลที่เกิดขึ้น (Output)</u>

1) มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

2) มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

3) มีผลการประเมินความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

4) มีแผนการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน ได้แก่ แผนการผลิตรายบุคคล แผนการผลิตของกลุ่ม (แปลงรวม) และปฏิทินการผลิตพืชอาหารของชุมชน

5) มีแผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน

6) มีรายชื่อครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ

7) มีทักษะในการดำเนินกิจกรรมเพื่อดำเนินกิจกรรมการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน

<u>การกำกับ ติดตาม และรายงานผล</u>

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตามการดำเนินงานแก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.3 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ <u>ตามแบบ คมค.สร้างรายได้ 1</u> ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ<u>ภายในเดือนมกราคม 2566</u> หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน จำนวน 1 กลุ่ม

<u>วัตถุประสงค์</u> : สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน ตามแผนฯ ของกลุ่ม ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.3 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ

<u>รูปแบบการสร้างแหล่งอาหาร</u>

- แปลงรายบุคคล : ดำเนินการในบริเวณพื้นที่บ้านของผู้เข้าร่วมโครงการฯ

- แปลงรวม : ดำเนินการในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน หรือพื้นที่ของโรงเรียน หรือพื้นที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์จากเจ้าของที่ดิน หรือพื้นที่ตามที่ระบุไว้ในแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น

<u>องค์ความรู้ที่จำเป็น</u>

1) การปลูกผักปลอดสารพิษ

2) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี

3) กระบวนการผลิตอาหารปลอดภัย

4) การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ

5) การถนอมและแปรรูปอาหาร

6) การขยายพันธุ์พืช และการเก็บเมล็ดพันธุ์

7) การดำเนินงานกองทุนเพื่อการเกษตร

8) การถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตร

<u>ขั้นตอนการดำเนินงาน</u>

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดจำแนกหมวดหมู่ของปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์ในการบรรจุ บรรจุภัณฑ์ สติ๊กเกอร์ และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่จำเป็นในการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน และคำนวณงบประมาณให้เพียงพอกับรายการสิ่งของที่ต้องการจัดซื้อ

<u>ทั้งนี้</u> ได้บูรณาการความร่วมมือกับกองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร **<u>โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้าน</u>** เช่น ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง พริก มะเขือเปราะ กระเจี๊ยบเขียว ถั่วพลู และถั่วฝักยาว เป็นต้น **<u>ให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ</u>**

2. สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุการเกษตร วัสดุ/อุปกรณ์ในการบรรจุ บรรจุภัณฑ์ สติ๊กเกอร์ และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่จำเป็นตามแผนการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน (แผนรายบุคคลและแผนแปลงรวม) ที่ได้จากการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ต้องไม่ใช่การจัดซื้อครุภัณฑ์

3. สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ <u>ร่วมกันกำหนดข้อตกลง</u>ในการใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร และการบริหารจัดการแหล่งอาหารที่เกิดขึ้นให้มีการหมุนเวียนและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1) การนำผลผลิตที่ได้จากแหล่งอาหารมาแบ่งปัน/แลกเปลี่ยนภายในชุมชน

2) การจัดเลี้ยงอาหารให้แก่เยาวชน หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

3) การนำผลผลิตที่เหลือมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า เพื่อสร้างรายได้ในครอบครัว/ชุมชน

4) จัดทำธนาคารเมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์/พันธุ์สัตว์ในชุมชน

5) จัดตั้งกองทุนความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน ให้มีการหมุนเวียนและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง

4. สำนักงานเกษตรอำเภอ นัดหมายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และทำการส่งมอบปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุการเกษตร วัสดุ/อุปกรณ์ในการบรรจุ บรรจุภัณฑ์ สติ๊กเกอร์ และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่จำเป็น ในการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม

5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในรูปแบบแปลงรายบุคคลและแปลงรวม ตามแผนการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชนที่วางไว้

6. สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันขยายผลการสร้างความมั่นคงด้านอาหารไปยังชุนชนในพื้นที่ใกล้เคียง **อย่างน้อย 5 ครัวเรือน <u>(ไม่ซ้ำกับครัวเรือนต้นแบบ)</u>** โดยให้ครัวเรือนต้นแบบฯ ที่ได้รับการคัดเลือกในการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.3 ข้อ 1) การจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในชุมชนและผู้ที่สนใจ

<u>ขั้นตอนหลังการดำเนินงาน</u>

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.3 ข้อ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1. ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ด้วยแบบฟอร์มการสำรวจและประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer

2. ให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (หลังการเข้าร่วมโครงการฯ) และให้เจ้าหน้าที่รวบรวมเก็บรวบรวมแบบฟอร์มฯ เพื่อใช้ในการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ

3. ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร(หลังเข้าร่วมโครงการฯ) ด้วยแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน และเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมแบบฟอร์ม ฯ <u>เพื่อแนบสำเนาในภาคผนวกของแบบ คมค. 2</u> ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร

4. ให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ประเมินผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ กสก. (<u>กิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน</u>) ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ปี 2566

<u>ผลที่เกิดขึ้น (Output)</u>

1. มีแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชนในรูปแบบแปลงรายบุคคล และแปลงรวม

2. มีแผนการจัดเลี้ยงอาหารแก่เยาวชน หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

3. มีกองทุนความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน รูปแบบต่างๆ ได้แก่ กองทุนเมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์กองทุนแม่พันธุ์ไก่ไข่ และกองทุนออมทรัพย์เพื่อซื้อปัจจัยการผลิต เป็นต้น

4. เกิดการสร้างรายได้จากกระจายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์อาหารคุณภาพออกภายในชุมชน

5. มีผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer หลังเข้าร่วมโครงการฯ

6. มีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการฯ

7. มีผลการประเมินความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน หลังเข้าร่วมโครงการฯ

8. มีครัวเรือนต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ อย่างน้อย 5 ครัวเรือน และครัวเรือนขยายผล อย่างน้อย 5 ครัวเรือน

<u>การกำกับ ติดตาม และรายงานผล</u>

1. สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ให้คำแนะนำ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานสร้างแหล่งอาหาร การใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร การบริหารจัดการแหล่งอาหารที่เกิดขึ้น แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง http://e-project.doae.go.th **ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ**

2.2) อำเภอรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5.4.2 ข้อ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน พร้อม CD ไฟล์ภาพการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จำนวน 1 ชุด **ตามแบบ คมค.สร้างรายได้ 2 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบภายในเดือนพฤษภาคม 2566** หรือทาง E-mail : kaset6228@gmail.com

2.3) อำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง https://rbm.doae.go.th ตาม แบบ กสก (กิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน) **ภายในเดือนกรกฎาคม 2566**

หมายเหตุ ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมในพื้นที่ได้ เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

5.5 การสรุปผลการฝึกอบรมของโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำสรุปผลกิจกรรมที่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ฝึกอบรม หรือสัมมนา ของโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นสุดการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 2 ของแต่ละกิจกรรม

ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 ข้อ 23 ที่ระบุว่า ให้หน่วยงานรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการที่จัดฝึกอบรม ภายใน 60 วัน นับแต่สิ้นสุดการฝึกอบรม

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2565 - กันยายน 2566

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2565		ปี 2566									
	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66
1. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		↔										
1.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ												

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2565			ปี 2566								
	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66
การเกษตร สู่ Smart Group												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group และวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)		←	→									
2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group		←	→									
1.3 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และพัฒนาทักษะสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ด้วยแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)		←	→									
2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)							←	→				
3) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร										←	→	
1.4 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ระดับจังหวัด										←	→	
2. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร												
2.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group												
1) จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group		←	→									
2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สู่ Smart Group		←	→									
2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็น												

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2565			ปี 2566								
	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66
ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น												
1) สัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น	↔	↔										
2) จัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น		↔	↔									
3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นตามแผนธุรกิจ							↔	↔				
4) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายกับผู้ประกอบการเกษตร										↔	↔	
5) จัดทำเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น			↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	
3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร												
3.1 เสริมสร้างและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง												
3.1.1 การพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)												
1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร		↔	↔									
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร		↔	↔									
3.1.2 การสร้างเครือข่ายยุวเกษตรกรและที่ปรึกษายุวเกษตรกร												
1) งานชุมนุมยุวเกษตรกรและที่ปรึกษายุวเกษตรกรระดับประเทศ								↔	↔	↔		
3.1.3 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานยุวเกษตรกร												
1) จัดงานวันยุวเกษตรกรโลก		↔										
3.2 การแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกร												

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2565			ปี 2566								
	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66
ระหว่างประเทศ												
3.2.1 เตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC)				←→	←→							
3.2.2 แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรและผู้นำยุวเกษตรกรกับเกาหลีใต้										←→	←→	←→
3.2.3 แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรไทยกับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบูจิ ประเทศญี่ปุ่น										←→	←→	←→
3.2.4 ฝึกอบรมเตรียมความพร้อมยุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น (โครงการแลกเปลี่ยนโคอิบูจิ)									←→	←→	←→	
4. การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน												
4.1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน												
1) สัมมนาการขับเคลื่อนงานส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน	←→	←→										
4.2 ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน												
1) จัดเวทีถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน		←→	←→									
2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน		←→	←→									
4.3 ส่งเสริมการสร้างแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน												
1) จัดเวทีถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน และจัดทำแผนการสร้าง		←→	←→									

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2565			ปี 2566								
	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66
แหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน												
2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างและบริหารจัดการแหล่งผลิตอาหารคุณภาพเพื่อสร้างรายได้ระดับชุมชน							↔	↔				
7. จัดงานเครือข่ายองค์กรเกษตรกร (3ก) ระดับประเทศ												
จัดงานเครือข่ายองค์กรเกษตรกร (3ก) ระดับประเทศ											↔	↔

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็งสู่การเป็น Smart Group ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร

2) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น และมีประมาณการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์หลังจากเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น

3) องค์กรเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เป็นศูนย์กลางของการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง ในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ขยายผลสู่ชุมชน

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1) องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถวิเคราะห์เพื่อวางแผนการดำเนินงานและดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่องได้ด้วยตนเอง โดยสมาชิกของกลุ่มองค์กรเกษตรกร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์การวางแผนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีแนวทางในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับกลุ่ม และเป็นต้นแบบขยายผลไปสู่ชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง พึ่งพาตนเองได้

8.3 ตัวชี้วัด

<u>เชิงปริมาณ</u>

1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น

2. องค์กรเกษตรกร[1] จำนวน 8 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ให้มีความเข้มแข็งสู่การเป็น Smart Group[2]

เชิงคุณภาพ

1. ร้อยละ 60 ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น[3] ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

2. ร้อยละ 70 ขององค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

คำอธิบาย [1] **องค์กรเกษตรกร** ประกอบด้วย กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร

[2] **Smart Group** หมายถึง องค์กรเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง โดยวัดจากเกณฑ์ประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) การบริหารจัดการกลุ่ม
2) การบริหารทุนและทรัพยากร
3) การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
4) กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ
5) สาธารณะประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

[3] **รายได้ที่เพิ่มขึ้น** วัดจากรายได้ของของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ที่มีผลการประเมิน (ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร) ระดับปานกลางขึ้นไป มีประมาณการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์หลังจากเข้าร่วมโครงการ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ยกระดับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีศักยภาพให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น

2. องค์กรเกษตรกรมีความสามารถบริหารจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่น รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมบนพื้นฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร

3. มีการวางพื้นฐานทักษะด้านการเกษตรแก่เยาวชน เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้ เชิงธุรกิจ และสังคม

10. การประเมินผลโครงการ

จัดเก็บข้อมูลเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรเป้าหมาย

2. ประเมินศักยภาพกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

3. จัดเก็บข้อมูลรายได้องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) ที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น

วิธีการประเมินผล

สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บข้อมูลและรวบรวมรายงานผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่ได้รับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้นตามแบบรายงานที่กำหนด ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อรวบรวม สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการฯ

2. องค์กรเกษตรกร จำนวน 8 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ให้มีความเข้มแข็งสู่การเป็น Smart Group[2]

วิธีการประเมินผล

สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บข้อมูลและรวบรวมรายงานผลการดำเนินกิจกรรมขององค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกร) ที่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ให้มีความเข้มแข็งสู่การเป็น Smart Group ตามแบบรายงานที่กำหนด ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อรวบรวม สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการฯ ทั้งนี้ Smart Group หมายถึง องค์กรเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง โดยวัดจากเกณฑ์ประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) การบริหารจัดการกลุ่ม
2) การบริหารทุนและทรัพยากร
3) การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
4) กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ
5) สาธารณะประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เชิงคุณภาพ

1. ร้อยละ 60 ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

วิธีการประเมินผล

สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บข้อมูลและรวบรวมรายงานรายได้ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการเพื่อเปรียบเทียบรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามแบบรายงานที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อรวบรวม สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการฯ โดยรายได้ที่เพิ่มขึ้นวัดจากรายได้ของของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีผลการประเมิน (ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ระดับปานกลางขึ้นไป มีประมาณการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์หลังจากเข้าร่วมโครงการ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

2. ร้อยละ 70 ขององค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

วิธีการประเมินผล

สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเก็บข้อมูลและรวบรวมรายงานผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกร) ตามเกณฑ์การประเมิน

ศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ ตามแบบรายงานที่กำหนด ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อรวบรวม สรุปและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการฯ

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

11.1 นายบรรจงศิลป์ วุฒิอุทัย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี โทร.08-5182-1997

11.2 นายนิวัตน์ เพ็งพูล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี โทร. 08-7803-1156

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มการรายงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตรได้ที่ QR code ด้านล่างนี้